

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

**Навчально-науковий фінансів, економіки та менеджменту
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Освітній рівень	Третій (доктор філософії)	
Програма навчання	Обов'язкова	
Галузь знань	07	«Управління та адміністрування»
спеціальність	073	Менеджмент
Освітня програма	Менеджмент	
Обсяг дисципліни	5 кредитів ECTS (150 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції (50 академічних годин), практичні заняття (10 академічних годин)	
Форма контролю	екзамен	

Викладач: Ліана Птащенко, д.е.н., професор кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування (165 наукових публікацій, у тому числі: 82 статті у фахових виданнях, 2 статті у НМБ Scopus; 16 монографій, 4 навч. посібн., 1 підручн., співавтор 1 енциклопедії; 8 авторських свідоцтва, підготовлено: 1 к.е.н., 45 магістрів)

Мета навчальної дисципліни: формування знань з методології, теорії методу та процесу, оволодіння практичними навичками наукової етики, методичного та організаційного забезпечення науково-дослідницької діяльності, компетентностями, достатніми для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, а також проведення наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Знання та навички, надбані здобувачами при вивченні даної дисципліни, дозволяють сформуванню у майбутніх фахівців такі ключові компетентності як:

ЗК 3. Здатність до самостійного набуття теоретичних та практичних знань та вмінь, сприйняття і критичного осмислення нових знань в предметній та міжпредметних галузях для виявлення існуючих протиріч, не розв'язаних раніше проблем, частин проблем, формулювання дослідницьких задач, перевірки наукових гіпотез з дотриманням наукової етики та академічної доброчесності.

ЗК 5. Здатність доступно представляти складні наукові результати (усно та письмово), проекти, рецензувати публікації, автореферати, готувати презентації, доводити інформацію з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних засобів, у тому числі іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність здійснювати наукову та педагогічну діяльність (навчання, виховання, розвиток і професійну підготовку здобувачів) на основі етичних норм з дотриманням ключових засад професійної етики, системи морально-культурних цінностей.

СК 2. Здатність переоцінювати існуючі знання і професійні практики на інноваційній основі; розвивати їх на основі нових ідей або процесів та технологій у галузі менеджменту; розширювати та створювати нові знання з використанням прогресивних методів наукового пошуку.

ПРН 6. Набуття універсальних навичок дослідника:

– усної і письмової презентації результатів власних досліджень українською та іноземною мовами;

– застосування сучасних інформаційних технологій у науковій та освітній діяльності;

- організації та проведення навчальних занять, розроблення авторських навчальних курсів та їх презентації;

- застосування форм проєктного управління в організації наукових досліджень, захисту та впровадження результатів наукових досліджень з урахуванням норм академічної етики, реєстрації прав інтелектуальної власності;

- підготовки результатів наукових досліджень та їх публікації у фахових вітчизняних та закордонних рецензованих національних або міжнародних виданнях, оприлюднення іноземними мовами результатів дослідження на наукових конференціях.

ПРН 7. Здатність ефективно організовувати науково-дослідну діяльність; розробляти план проведення науково-дослідних робіт; генерувати власні наукові ідеї; зрозуміло, наглядно та переконливо описувати результати наукової роботи, успішно захищати одержані результати на основі індивідуальних досліджень; використовувати та визнавати результати інших членів наукової групи з дотриманням норм професійної та академічної доброчесності.

ПРН 12 Здійснення апробації та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

Завдання навчальної дисципліни: формувати у здобувачів уявлення про сутність понять і категорій наукових досліджень, про організацію процесу наукового дослідження; ознайомити здобувачів з системою методів наукового пізнання; ознайомити здобувачів з процедурами вибору об'єктів наукового дослідження, основами розроблення методик дослідження; навчити здобувачів обирати теоретичні та емпіричні методи дослідження, адекватні вибраним об'єктам наукового дослідження, розробляти етапи та вибирати форми наукового дослідження; набути системного наукового світогляду, розуміти основні методологічні та світоглядні проблеми та сучасний стан наукових знань у сфері менеджменту, володіти відповідними сучасними теоріями і концепціями, термінологічними апаратом з досліджуваного напрямку; систематизувати та узагальнювати інформацію, готувати довідки та огляди з питань професійної діяльності, редагувати, рецензувати тексти; використовувати інформаційні технології для вирішення економічних завдань; робити огляд та пошук інформації, у тому числі іншомовної, використовуючи знання професійної іноземної мови, різноманітні спеціалізовані інформаційні ресурси: наукові видання, електронні бази даних, Інтернет-ресурси; здійснювати графічне оформлення одержаних результатів; цитування; набути знання та розуміння існуючих науково-методичних підходів та методів досліджень і вміння інтегрувати та адаптувати їх для розв'язання наукових завдань при проведенні наукових досліджень, визначенні моделей та методів розв'язання задач з управління соціально-економічними системами; здійснення апробації та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту; набути універсальних навичок дослідника щодо: усної і письмової презентації результатів власних досліджень українською та іноземною мовами; застосування сучасних інформаційних технологій у науковій та освітній діяльності; організації та проведення навчальних занять, розроблення авторських навчальних курсів та їх презентації; застосування форм проєктного управління в організації наукових досліджень, захисту та впровадження результатів наукових досліджень з урахуванням норм академічної етики, реєстрації прав інтелектуальної власності; підготовки результатів наукових досліджень та їх публікації у фахових вітчизняних та закордонних рецензованих національних або міжнародних виданнях, оприлюднення іноземними мовами результатів дослідження на наукових конференціях.

Передумови для вивчення дисципліни. Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» тісно пов'язана з іншими дисциплінами економічної науки. Зокрема, теоретичною та методологічною основою вивчення курсу є дисципліни Зокрема, теоретичною та методологічною основою засвоєння курсу є вивчення дисциплін: «Макроекономіка», «Економіка та управління національним господарством», «Основи менеджменту», «Соціально-економічні моделі взаємодії урядових та неурядових структур».

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни:

здобувач повинен знати: зміст процесу наукового дослідження, його рівні, структуру, класифікацію та основні етапи перебігу; сутність та структуру методології наукових досліджень; понятійно-категоріальний апарат методології наукових досліджень; категорії, принципи, теорії, парадигми і методи як змістовні складові методології наукового дослідження; основні прийоми наукових узагальнень, формування висновків і рекомендацій за результатами досліджень; базові характеристики методів наукових досліджень; методи емпіричних досліджень.

Здобувач повинен вміти: вибирати об'єкти, предмети, методи та емпіричну базу наукового дослідження; ставити завдання наукового дослідження; шукати та аналізувати різноманітні джерела інформації; проводити наукові дослідження систем і процесів у менеджменті; застосовувати сучасні методики та методичні прийоми у наукових дослідженнях; формувати опитувальні анкети; складати звіти з науково-дослідницької роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний порогів рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90-100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обгрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82-89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74-81	С	Добре	Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
			практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	програми дисципліни.
64-73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60-63	E	Достатньо	Здобувач має певні знання матеріалу, передбаченого робочою програмою, володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у Здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний , Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є екзамен.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. МЕТОДОЛОГІЯ: СУТНІСТЬ, ЗМІСТ, ПОНЯТТЯ						
Тема 1. Наука та її методологія	8	2	-			6
Тема 2. Структура науки як системи та диференціація наукових знань	8	2	-			6
Тема 3. Категоріальний апарат наукових досліджень	8	4	-			4
Тема 4. Наука як цілісна система знань	8	2	2			4
Тема 5. Процес наукового дослідження	6	2	-			4
Тема 6. Особливості пізнання та проблематика наукових досліджень	8	2	-			6
Тема 7. Методологічні основи та види наукового дослідження	10	4	2			4
Тема 8. Теоретичні та загальнонаукові методи пізнання	8	4	-			4
Тема 9. Методологія та методика наукової роботи	6	2	-			4
Разом за змістовим модулем 1	70	24	4			42
Змістовий модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ						
Тема 10. Експеримент як засіб отримання нових знань	8	2	-			6
Тема 11. Особливості експериментального дослідження об'єктів та процедур обробки його результатів	8	2	2			4
Тема 12. Процеси в об'єктах дослідження з використанням математичних моделей	8	2	-			6
Тема 13. Наукова інформація та її використання у науково-дослідницькій роботі	10	4	-			6
Тема 14. Інформація в наукових дослідженнях	10	4	2			4
Тема 15. Технологія роботи над науковим дослідженням	10	4	-			6
Тема 16. Оформлення результатів наукового дослідження та планування заходів по їх реалізації	8	2	-			6
Тема 17. Оприлюднення результатів наукового дослідження	10	4	2			4
Тема 18. Наукова новизна та етика дослідника	8	2	-			6
Разом за змістовим модулем 2	80	26	6			48
Усього годин	150	50	10			90

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем, що проводить занят-

тя.

Підсумковий контроль – екзамен, проводиться у формі тестування.

Методичне забезпечення

1. Матеріали для проміжного і підсумкового контролю знань.
2. Правила модульно-рейтингового оцінювання знань із навчальної дисципліни.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень». (електронна версія), ПолтНТУ, 2020. – 119 с.
4. Пакет слайд-лекцій та практичних курсу «Методологія та організація наукових досліджень».– 18 лекцій, 10 практичних.

Рекомендована література

Базова

1. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: ЦУЛ, 2010. 352 с.
2. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження: монографія. Львів: Світ, 2001. 416 с.
3. Основи наукових досліджень: науково-допоміжний бібліографічний покажчик / укладачі: І. О. Железняк, В. В. Косенко. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. 284 с. URL: http://library.sspu.sumy.ua/biblioteka/bibliografichni_pokazhchyky/2014/1_g.pdf
3. Чмиленко Ф. О., Жук Л. П. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень». Дніпро: РВВ ДНУ, 2014. 48 с.
5. Гуроров О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. Посібник. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Х.: ХНАУ, 2017. 272 с.

Допоміжна

1. Законодавство України URL: <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>; <http://www.liga.kiev.ua>.
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Національна парламентська бібліотека України URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.